

*Антон Костенко**

БОГОСЛОВ, ПЕДАГОГ І АРХЕОЛОГ В РАДЯНСЬКІЙ МУЗЕЙНІЙ СИСТЕМІ: ЗАБУТА ДОЛЯ ГЕОРГІЯ КРИСІНА

У статті реконструюється життєвий шлях Г.П. Крисіна, богослова й археолога за освітою, який зробив помітний внесок у розвиток південноукраїнської археології, зокрема археологічні дослідження Ольвії, в першій половині ХХ ст. Детально розглядається й інший аспект його діяльності: практична робота з музейної археології в Херсонському історично-археологічному музеї в 1920-ті рр. та музейне адміністрування в Білгороді-Дністровському наприкінці 1940-х рр. – на початку 1950-х рр.

Ключові слова: *Георгій Крисін, історія археології, музейна археологія, музеєзнавство.*

До актуальних питань вивчення українського минулого належить і написання інтелектуальних біографій дослідників-істориків кінця ХІХ – першої половини ХХ ст. й характеристика їхнього наукового доробку в контексті досягнень тогочасної історичної науки. До маловідомих постатей української археології та музейної справи належить **Георгій Петрович Крисін** (до 1887 р. – після 1953 р.). Більшість сучасних дослідників античності переважно чули це ім'я як ім'я одного з керівників Ольвійської археологічної експедиції наприкінці 1920-х рр. Історики музейної справи зустрічаються з його науковим доробком того ж періоду, коли він активно займався дослідженнями і публікацією предметів «Березанської колекції Г.Л. Скадовського» в Херсонському історично-археологічному музеї. Врешті, аккерманські краєзнавці знають, що на межі 1940-х – 1950-х рр. директором Білгород-Дністровського музею був чоловік з таким прізвищем та ініціалами, але навіть його повне ім'я та по-батькові невідоме в сучасному Білгороді-Дністровському [3].

У той же час доступні сучасним дослідникам матеріали дозволяють у загальних рисах реконструювати досить цікаву інтелектуальну біографію

* Кандидат історичних наук, науковий співробітник сектору археології відділу науково-фондової роботи Херсонського обласного краєзнавчого музею.

А. Костенко. Богослов, педагог і археолог в радянській музейній системі...

Г.П. Крисіна (хоча й з досить великими хронологічними лакунами). Йдеться про вченого, котрий, змінивши протягом життя чотири вкрай різні сфери наукової праці, залишив помітний слід у південноукраїнській археології та музейній справі.

Наскільки вдалося встановити, вперше ім'я Г.П. Крисіна згадується в документах у 1907 р. Тоді він закінчив за першим розрядом Одеську духовну семінарію. Нескладні розрахунки дозволяють твердити, що своє шестирічне навчання в ній він розпочав у 1901 р. і йому тоді мало бути 14–18 років (у цьому віковому діапазоні приймали до семінарій, які за статусом фактично дорівнювали гімназіям). Випуск за першим розрядом давав право продовжити навчання у духовних академіях за державний кошт і для продовження освіти Г.П. Крисін обрав Санкт-Петербурзьку духовну академію в якій успішно навчався наступні чотири роки.

Напевно саме в стінах академії Г.П. Крисін зацікавився археологією і, на додачу до основного курсу навчання, став вільним слухачем Імператорського Санкт-Петербурзького археологічного інституту. Такий шлях до археології був у чомусь типовим: в ті роки серед вихованців Інституту було до третини випускників богословських навчальних закладів – вони були краще підготовленими, оскільки мали базовий рівень давньогрецької й латини, давньоєврейської, французької й німецької мов. Так, в 1897/1898 навчальному році зі 148 слухачів Імператорського Санкт-Петербурзького археологічного інституту 47 були випускниками саме Санкт-Петербурзької духовної академії.

У колі петербурзьких археологів, до якого потрапив Г.П. Крисін, він знайомиться з професором Санкт-Петербурзького університету, членом Імператорської археологічної комісії, Б.В. Фармаковським і зголошується допомагати йому влітку на розкопках Ольвії, які вчений провадив з 1902 р.

Завершивши у 1911 р. навчання в духовній академії, Г.П. Крисін отримав диплом магістра богослов'я. Завершення ж курсу в Археологічному інституті дає йому звання члена Інституту (воно надавалося всім випускникам). Обравши

А. Костенко. Богослов, педагог і археолог в радянській музейній системі...

свій подальший шлях, він повертається до Південної України – в Херсон, де стає викладачем історії І Херсонської чоловічої гімназії, престижного в місті навчального закладу.

Поза своїми безпосередніми обов'язками викладача Г.П. Крисін береться до організації позакласної, а найперше – екскурсійної, роботи серед учнів. Так, 16 березня 1912 р. він разом з інспектором гімназії А.А. Рейманом супроводжував учнів на екскурсію до Музею старожитностей, де пояснення експонатів надавав зберігач музею В.І. Гошкевич [14, с. 265].

Заснований останнім у 1890 р. як Археологічний музей Статистичного комітету Херсонської губернії, цей заклад перебував тоді в стані організаційного і наукового розквіту. У 1909 р. він перейшов у власність Херсонського міського управління, яке для розгортання його експозицій та фондів надало окремий двоповерховий будинок по вул. Говарда, в який протягом грудня 1910 р. – січня 1911 р. перенесли всі музейні колекції. Тоді ж музей змінив і свою назву, ставши Херсонським міським музеєм старожитностей та витончених мистецтв. 1 жовтня 1911 р. відбулося його офіційне відкриття у новому приміщенні (для відвідувачів він був відкритий ще з 1 серпня) [6, с. 172]. Керівником музею В.І. Гошкевичем підтримувалися наукові зв'язки з російськими та європейськими вченими. Так, у 1912 р. Б.В. Фармаковський передав до Херсона велику колекцію старожитностей Ольвії.

Наступного, 1913 р., Г.П. Крисін знову відвідував музей разом з гімназистами: 5 [14, с. 349] та 3 класу [14, с. 351]. Досягнення Г.П. Крисіна як організатора учнівських екскурсій високо оцінили тогочасні методисти освітньої справи. Його опис власної екскурсії до Ольвії, проведеної для учнів Херсона 28 липня 1913 р., надрукували в журналі «Школьныя Экскурсии и Школьный Музей» [7, с. 28-29]. 1 травня 1914 р. Г.П. Крисін привів до музею 39 учнів 5 класу і цього разу він сам, з дозволу В.І. Гошкевича, давав учням пояснення по історії розкопок в Ольвії та на Березані [14, с. 375]. Це свідчить

А. Костенко. Богослов, педагог і археолог в радянській музейній системі...

про повагу до Г.П. Крисіна з боку засновника й керівника музею як до фахового археолога і популяризатора археологічного знання – В.І. Гошкевич завше вів екскурсії особисто, найчастіше навіть безкоштовно, побоюючись, що сторонні особи не мають достатньої кваліфікації. Надалі такі екскурсії тривали.

Працюючи в Херсоні Г.П. Крисін зберігав дружні та наукові зв'язки з Б.В. Фармаковським. У 1912–1915 рр. він був його найближчим помічником на розкопках Ольвії. Так, у 1913 р. Г.П. Крисін самостійно розпочав попередні дослідження ольвійського некрополя ще до приїзду Б.В. Фармаковського (звичайно ж, за його згоди і зі схвалення Імператорської археологічної комісії). Такий же дозвіл комісія надала йому й наступного року, назвавши попередні дослідження «зразково поставленими» [14, с. 383]. У 1914 р. Г.П. Крисін розпочав розкопки акрополя, а після прибуття Б.В. Фармаковського вони разом продовжили роботи з розкопок самого міста [14, с. 385-386]. Продовжувалися розкопки Ольвії і в 1915 р., але, з огляду на події I Світової війни, дослідники працювали у стислі терміни і зроблено було небагато. Цікаво, що того року Г.П. Крисін оприлюднив на шпальтах херсонської газети «Рідний край» розгорнутий популярний нарис, присвячений підсумкам археологічних досліджень Ольвії за його участі [2]. Тут, вочевидь, Г.П. Крисін наслідував стиль роботи В.І. Гошкевича, авторитет якого в південноукраїнській археології того часу був абсолютним. Останній завжди публікував на шпальтах херсонських газет, а серед них і «Рідного краю» якнай докладніші матеріали про свої археологічні дослідження.

У 1915 р. вже можна було узагальнити результати археологічних досліджень Ольвії за участі Г.П. Крисіна протягом попередніх років. Ця праця дозволила з'ясувати план кількох споруд на березі Бузького лиману, на східній околиці Ольвійського полісу (п'ятий шар розкопок). До того часу на тому розкопі повністю дослідили дві будівлі з брукованими подвір'ями з чотирма портиками в центрі та рядом господарських приміщень. В цих будівлях археологи знайшли два мозаїчних майданчики на підлозі, які Г.П. Крисін

А. Костенко. Богослов, педагог і археолог в радянській музейній системі...

трактував як місця релігійного поклоніння, апелюючи до знайденої в одній з кімнат статуетки богині Кібели. Аналізуючи план досліджуваних споруд, Г.П. Крисін відзначає, що вони були сильно укріпленими. Це приводить його до думки про те, що фортецею була не лише Ольвія в цілому, але й кожна давньогрецька садиба окремо.

Значимі будівельні рештки відкрили археологи і в шостому шарі розкопок. Серед них – кладка стіни нез'ясованого призначення. Продовжуючи свої міркування про давньогрецькі укріплення, Г.П. Крисін вважав її міською стіною III ст. до н. е., здебільшого зруйнованою згодом, в елліністичну добу. Г.П. Крисін висловлював сподівання, що подальші дослідження дозволять з'ясувати питання про берегові укріплення Ольвії та очікував подальших планомірних розкопок на півдні поліса. Серед знайдених до 1915 р. археологічних предметів, Г.П. Крисін особливо наголошував на великій кількості мегарських посудин елліністичної епохи та рельєфних посудин римської доби.

Розкопки Ольвії у 1915 р. стали останніми в дорадянські часи. Погіршення загальної ситуації в Російській імперії, а згодом Лютнева революція та більшовицький переворот зірвали заздалегідь підготовані плани археологічних досліджень. Але на цьому негаразди Г.П. Крисіна не закінчилися. У 1919 р. І Херсонську чоловічу гімназію ліквідувала радянська влада. Період 1919–1926 рр. – одна з «білих плям» у його житті.

У 1926 р. він влаштовується науковим співробітником (до сфери його компетенції відходять античні дослідження) у Херсонський історично-археологічний музей, з яким, очевидно, не розривав зв'язку протягом попередніх років.

Роки роботи в музеї для Г.П. Крисіна були найбільш насиченими у науковому сенсі. Серед його польових досліджень на території Херсонщини вирізняються розкопки в 1928 р. городища № 1 на річці Інгулець. Вірогідно, під час саме цих досліджень був зроблений план пам'ятки, що став основою

А. Костенко. Богослов, педагог і археолог в радянській музейній системі...

відомої реконструкції римського табору поблизу села Дар'ївка [5, с. 49-50] – єдиної пам'ятки Херсонщини, пов'язаної безпосередньо з римлянами, а не периферійними щодо Імперії народами. Також в цей період разом з М.Ф. Болтенком Г.П. Крисін проводив розвідки на Козачелагерській піщаній арені.

У 1928 р. він повернувся на руїни Ольвії, очоливши Ольвійську археологічну експедицію, до роботи якої залучив і директора Херсонського історично-археологічного музею І.В. Фабриціус.

Головний акцент у своїй музейній роботі Г.П. Крисін робив на залученні до наукового обігу предметів античної колекції музею. Особливо цікавою для нього була «Березанська колекція» Г.Л. Скадовського з досліджень 1900–1901 рр. У 1927–1928 рр. Г.П. Крисін підготував і здав до друку статтю «Березанські аски Херс. Державн. Істор. Археол. Муз.» для видання «Музеї України, II». У херсонському науковому щорічнику «Літопис Музею» він публікує статтю «Алябастрова ваза з острова Березань» [9], в якій надав детальну характеристику цієї знахідки. В 1930 р. в ч. 4-5 «Вісника Одеської комісії краєзнавства» виходить стаття «Дитячі поховання в урнах на о. Березані» [10], в якій при публікації античних предметів, зокрема поховальних урн, був використаний щоденник досліджень Г.Л. Скадовського. В радянські часи це були перші публікації «Березанської колекції» Г.Л. Скадовського та документів з його фонду в музейному архіві.

Г.П. Крисін зберігав започатковані засновником музею В.І. Гошкевичем наукові контакти з Д.І. Яворницьким. В особистому архіві останнього зберігаються два листи від Г.П. Крисіна: від 20 листопада 1927 р. та від 29 лютого 1928 р. [4, с. 68]. У 1927–1928 рр. як представник Херсонського історично-археологічного музею Г.П. Крисін працював також в Екскурсійному бюро херсонської Політосвіти.

Але на початку 1930-х рр. щодо колективу Херсонського історично-археологічного музею розпочалися політичні утиски. 21 січня 1931 р.

А. Костенко. Богослов, педагог і археолог в радянській музейній системі...

херсонська газета «Наддніпрянська правда» опублікувала анонімну кореспонденцію під промовистою назвою «Класові вороги в археологічному музеї». У ній, зокрема, стверджувалося: «Херсонський державний історично-археологічний музей, через засміченість його штату, за 13 років пролетарської диктатури не тільки не прилучився до завдань соціалістичного будівництва, а навпаки замкнувся у собі від пролетарської суспільності, у деяких галузях навіть свідомо шкодив» [12, с. 129]. На думку автора кореспонденції, така ситуація в музеї стала можливою тому, що директорка цього закладу є за соціальним походженням «чужим елементом» і «вороже ставилася» до всіх починань радянської влади в музейній справі.

Одночасно Г.П. Крисіна відсторонили від керівництва Ольвійською археологічною експедицією (на цій посаді вченого змінив М.Ф. Болтенко). У жовтні 1930 р. він залишає Херсонський історично-археологічний музей та переїздить до Одеси, де йому запропонували посаду керівника Одеської крайової інспектури охорони пам'яток культури після смерті її першого очільника С.С. Дложевського. Інспектура була утворена на початку 1926 р. та мала опікуватися охороною пам'яток на території Одеської, Херсонської, Миколаївської, Первомайської, Криворізької, Кіровоградської, Мелітопольської округ. При Інспектурі діяла й Одеська крайова комісія охорони пам'яток культури – дорадчо-консультативний міжвідомчий орган, утворений з представників Одеського окружного виконавчого комітету, партійних комсомольських, профспілкових органів, інститутів, архіву, музеїв, товариств науково-дослідних кафедр Одеси [11, с. 477]. За посадою її також очолював керівник Інспектури.

Період 1931–1946 рр. – це ще одна велика лакуна в життєписі Г.П. Крисіна, яку, сподіваємось, усунуть подальші дослідження. Є лише непевні свідчення про його роботу в Одеському археологічному музеї на посаді зберігача ольвійської колекції. Невідомо як довго працював він в Одесі і на яких посадах, як пережив період II Світової війни.

Відомо, що в липні 1946 р. Г.П. Крисін очолює музей з довгою назвою – *Ізмаїльський обласний історично-краєзнавчий археологічний музей в Білгороді-Дністровському* – змінивши на цій посаді А.Б. Михайличенка. Музей постав восени 1940 р., але під час II Світової війни він сильно постраждав. Його остаточне відновлення і урочисте відкриття припало якраз на директорство Г.П. Крисіна.

У 1945 р. міська влада виділила під музей особняк купця М.К. Феміліді (вул. Пушкіна, 19), в якому він знаходиться і сьогодні. Перед Г.П. Крисіним стояло завдання до річниці «Великої Жовтневої Соціалістичної революції» облаштувати тут нову експозицію та фондосховища. Урочисте відкриття оновленого музею відбулося 8 листопада 1946 р. В день відкриття музей відвідало 300 містян. На той час побудували зали «докласового суспільства» й античності та орнітологічний куточок. Тобто акцент робився найперше саме на археологічній складовій майбутньої оглядової експозиції. У наступному 1947 р. музей відвідало 20 тис. екскурсантів – чимала кількість для музею в досить маленькому місті.

У червні 1949 р. в рамках подальшої розбудови музею в межах краєзнавчого напрямку обласне управління культури затвердило його поділ на відділ природи, відділ історії дорадянського періоду, відділ історії радянського періоду та відділ фондів [1]. На цьому втручання обласної влади в музейну роботу, звісно ж, не обмежилось. З'явилося нове завдання – розбудувати в історичній частині експозиції особливий підвідділ Великої Вітчизняної війни. З переліку планових лекцій музейних співробітників у ті роки очевидно, що майже половина з них обслуговувала пропагандистський напрямок роботи обласного управління культури («30 років УРСР», «Ізмаїльська область в новій п'ятирічці 1946–1950 рр.», «Партизани України в Великій Вітчизняній війні» тощо). Але все ж читалися й дійсно пізнавальні краєзнавчі науково-популярні лекції: «Історія Тіри й Білгорода-Дністровського», «Життя давніх людей», «Знаряддя праці в давнину», «Історія фортеці Білгорода-Дністровського» тощо.

Після відкриття музею для відвідувачів вхід до нього три роки залишався безкоштовним, але 25 березня 1949 р. Ізмаїльський облвиконком прийняв рішення стягувати плату за відвідування музею та екскурсійне обслуговування. Іншим характерним для епохи аспектом музейної роботи були форми заохочення плідної праці музейників. Наприклад, «за перевиконання плану» в 1946 р. і якісну роботу в 1947 р. до 8 березня 1947 р. співробітників музею-жінок нагородили відрізами шовку на кофтинки.

Можна лише здогадуватися з якими почуттями – іронією(?), сумом(?), зловтіхою(?) – спостерігав директор музею за такими явищами. Без сумніву людина з його рівнем ерудиції та життєвим досвідом не могла бути сліпим виконавцем волі обласного управління культури, подібно до деяких тогочасних музейних директорів з незакінченою середньою освітою, але з партійним квитком в кишені. Разом з тим життєвий досвід не міг не спонукати Г.П. Крисіна до виразного конформізму – інакше він не зміг би пережити 1930-ті рр. та зберегти свої позиції в радянській музейній справі.

5 жовтня 1950 р. на підставі Постанови Ради міністрів УРСР та наказу Комітету у справах культурно-просвітницьких закладів при Раді міністрів УРСР музей отримав назву Ізмаїльського обласного краєзнавчого музею в місті Білгород-Дністровський.

У серпні 1953 р. Г.П. Крисін залишає свою посаду і, судячи з усього, виходить на пенсію – того року йому мало бути за шістьдесят п'ять. Неможливо наразі навіть гіпотетично назвати дату та місце смерті українського вченого та музейного адміністратора. Через рік, після ліквідації Ізмаїльської області, очолюваний ним музей отримав назву Білгород-Дністровського краєзнавчого музею, яку має і сьогодні.

Як бачимо, поза цим нарисом залишилася низка сюжетів інтелектуальної біографії дослідника (наприклад, його богословські дослідження студентських років) та досить значні періоди його життя (1930-ті рр., час II Світової війни). Годі сказати щось певне і про його родинне життя. Але навіть вищенаведені

А. Костенко. Богослов, педагог і археолог в радянській музейній системі...

факти дозволяють стверджувати, що йдеться про видатного південноукраїнського інтелектуала, що протягом свого життя змінив кілька сфер своєї діяльності – і в кожній з них досяг чималого успіху. Тож робота з вивчення життєвого шляху і наукового доробку Г.П. Крисіна має чималі резерви для зацікавленого дослідника.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Белгород-Днестровському краєведческому музею исполняется 70 лет [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bilgorod-d.org.ua/index.php?area=1&p=news&newsid=2519&print=1>
2. Г. К. [Георгий Крысин]. Раскопки в древней Ольвии (из краткого отчета о результатах раскопок в древней Ольвии (близ с. Парутино Херс. Губ.) в последний летний сезон) / Георгий Крысин // Родной край. – 1915. – № 873 (3 апреля).
3. Директора БДКМ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : bdkm.ucoz.com/index/administracija_muzeja/0-11
4. Епістолярна спадщина академіка Д. І. Яворницького. Каталог музейної колекції (видання 2-е, доповнене) / укладачі С. В. Абросимова, А. І. Перкова, О. В. Піцик, А. С. Журба. – Дніпропетровськ : Пороги, 1992. – 236 с.
5. Зубарь В. М. Северный Понт и Римская империя (середина I в. до н. э. – первая половина VI в. н. э.) / Виталий Зубарь. – К. : Институт археологии НАНУ, 1998. – 200 с.
6. Костенко А. В. Археологічні фонди херсонських музеїв до завершення II Світової війни : історіографічний нарис / Антон Костенко // П'яті Зарембівські читання. Матеріали П'ятих Всеукраїнських Зарембівських наукових читань «Українське пам'яткознавство : сучасні проблеми та тенденції», присвячених 100-річчю від дня народження академіка П. Т. Тронька (м. Київ, 15 квітня 2015 р.). – К. : Центр пам'яткознавства НАНУ і УТОПІК, 2015. – С. 169–176.

7. Крысин Г. П. Однодневная экскурсия учениковъ Херсонской 1-й мужской гимназии въ древнюю Ольвию 28 июля 1913 года / Георгий Крысин // Школьные Экскурсии и Школьный Музей. – 1913. – Книжка 7. – С. 28–29.
8. Крисін Г. П. Археологічні досліді берегів нижньої течії р. Інгульця (коротке звітлення) / Георгій Крисін // Літопис Музею. – 1929. – № 9. – С. 10–21.
9. Крисін Г. П. Алябастрова ваза з острова Березань / Георгій Крисін // Літопис Музею. – 1929. – № 9. – С. 21–28.
10. Крисін Г. П. Дитячі поховання в урнах на о. Березані / Георгій Крисін // Вісник Одеської комісії краєзнавства. – 1930. – № 4–5. – С. 97–103.
11. Репресоване краєзнавство (20-ті – 30-ті роки). – К. : Рідний край, 1991. – 478 с.
12. Рудий Г. Я. Проблема збереження музейної спадщини України : за результатами аналізу матеріалів республіканської періодики 1930-х рр. / Григорій Рудий // Український історичний журнал. – 2010. – № 6. – С. 127–135.
13. Русяєва А. С. Основні аспекти історії Ольвії у працях Л. М. Славіна / Анна Русяєва // Археологія. – 2007. – № 1. – С. 11–21.
14. Херсонский музей древностей. Сборник газетных статей и заметок. 1871–1928 гг. / сост., подгот. текста, предисл., прим. В. Л. Черникова. – Херсон : Наддніпряночка, 2012. – 506 с.

В статье реконструируется жизненный путь Г. П. Крысина, богослова и археолога по образованию, который сделал заметный вклад в развитие археологии Южной Украины, в частности в археологические исследования Ольвии, в первой половине XX в. Подробно рассматривается и другой аспект его деятельности: практическая работа в сфере музейной археологии в Херсонском историко-археологическом музее в 1920-е гг., а также музейное администрирование в Белгороде-Днестровском в конце 1940-х гг. – в начале 1950-х гг.

Ключевые слова: Георгий Крысин, история археологии, музейная археология, музееведение.

In the article is reconstructed the biography of George Petrovych Krysin, theologian and archaeologist by education, which did a noticeable contribution to

development of South Ukraine archaeology, in particular archaeological researches of Olbia, in the first half of 20 century. Other aspect of his activity is in detail examined: practical work from museum archaeology in Kherson historically-archaeological museum in 1926-1930 and museum administration in Bilhorod-Dnistrovskyi in 1946-1953.

First time the name of G. Krysin is remembered in documents in 1907. Then he made off with a difference the Odessa seminary and began studies in the Petersburg academy. In an academy G. Krysin became interested by archaeology and became the free listener of the Emperor's Saint Petersburg archaeological institute. In Petersburg he meets with the professor of the Saint Petersburg university, member of the Emperor's archaeological commission, Boris Farmakovsky. In 1910th G. Krysin was one of helpers of B. Farmakovsky on excavations of ancient Olbia.

In 1926 he settles down a research worker in Kherson historically-archaeological museum with which co-operated and before. A main accent in the museum work of G. Krysin did on a publication in scientific editions of the articles of ancient collection of museum.

At the beginning of 1930th in relation to a collective Kherson historically-archaeological museum was began a political oppressions. G. Krysin forcedly moves in Odessa. About his life in the period of 1931-1946 nothing is known practically.

In July in 1946 G. Krysin appointed by the director of Archaeological museum in Bilhorod-Dnistrovskyi. A task to the anniversary of «Great October Socialistic revolution» build here a new exhibitions and storage facility stood before him. In 1953 G. Krysin left a museum.

Key words: *George Krysin, history of archaeology, museum archaeology, museology.*

СПИСОК ФОТО



Фото 1. Перша Херсонська чоловіча гімназія (фото початку ХХ ст.). В цьому будинку Г. П. Крисін працював протягом 1911-1919 рр.



Фото 2. Херсонський історично-археологічний музей (фото початку ХХ ст.). В цьому будинку Г. П. Крисін працював протягом 1926-1930 рр.



Фото 3. Г. П. Крисін (позначений в центрі) серед працівників Ольвійської археологічної експедиції [13, с. 13].



Фото 4. Головний корпус Білгород-Дністровського краєзнавчого музею (сучасний вигляд).

В цьому будинку Г. П. Крисін працював протягом 1946–1953 рр.



Фото 5. Учні Білгорода-Дністровського на екскурсії в музеї (1948 р.).